

DUM, QUOAD, DONEC

S INDIKATIVEM

1. *dum* s ind. praes. (souč.) *zatímco*, ve VH *interim*, *interea* -*zatím*
děj VH spadá do doby děje VČ.

Př.: *Certa mittimus, dum incerta petimus* gnom. vyjádření:
Ztrácíme jisté, zatím co se honíme za nejistým.
Dum haec geruntur, qui erant in agris reliqui discesserunt.
Zatím co se toto dálo, ti kteří zůstali v polích se vzdělili.

(praes. hist. překládáme do č. minulým časem). /poklas. může stát s konj. dle cum/

2. *dum, quoad, quamdiu* s Ind. (stejného času jako ve VH) *dokud*
ve VH *tamdiu, tantisper, tak dlouho, potud*
děj VH trvá po celou dobu děje VČ

Př.: *Ut aegroto, dum anima est, spes esse dicitur, sic ego, quoad Pompeius in Italia fuit, sperare non destiti.* Tak jako nemocnému, dokud dýchá, se říká, že je naděje, tak ani já jsem nepřestal doufat, dokud byl Pompeius v Itálii.

Dum spiro, spero. Dokud dýchám, doufám.

Hoc feci, dum licuit. To jsem dělal, dokud jsem mohl

3. *dum* s ind. všech časů, až, dokud ne,
VH *usque eo až po tu dobu*
děj VH trvá až do doby děje VČ

Př.: *Mihi curae erit tua valetudo, dum te praesentem videro.*

Budu mít starost o tvé zdraví, dokud tě neuvidím (až tě uvidím přítomného).

Ego in Arcano opperior, dum ista cognosco.

Já čekám v Arkánu, dokud to nezjistím (až to zjistím).

S KONJUNKTIVEM

1. *dum* s konj. časová okolnost + subj. očekávání, účel, chtění (souč.), převážně s Konj. impf. a praes. dle sousl. **quoad, donec až by, dokud (by) ne, až.**

Př.: *Frustra exspectas, dum defluat amnis. Marně čekáš, až řeka odteče.*
Lupus observavit, dum dormitarent canes. Vlk číhal, až by psi spali (usnou).

2. *dum* s konj. časová okolnost + podmínka, přání, přípustka, zápor **ne dum modo, jen když, nedum natož aby, (dum ne, dum modo ne)**

Př.: *Oderint, dum metuant. Ať nenávidí, jen když se bojí. Ego, si cui videor segnior fuisse, dum ne tibi videar, non laboro. Nevadí mi, zdám-li se někomu trochu líný, jen když tobě se nezdám líný.*

! Pozn.! *exspecto* a další výrazy očekávání **Konj.** *An exspectamus quoad ne vestigium quidem Asiae urbium relinquatur? Nebo snad čekáme, dokud nezůstane ani stopa po asijských městech?*